

Sven Nurdqvist

Nəhayət ki, hava nisbətən isindi! Bayırda çox soyuq olduğundan artıq neçə gün idi ki, Petson mağazaya gedə bilmirdi. Milad bayramı axşamına lap az qalmışdı, evdə isə yeməyə heç nə yox idi. Hələ meşədən şam ağacı kəsib gətirmək, darçını peçenye bişirmək, ev-əşiyi təmizləmək...

Pişik balası Findus da bütün günü açar deşiyindən bayıra baxır, sahibinin onu həyətə buraxacağı günü gözləyirdi.

- Petson! - Findus qışqırdı. - Gedək, meşədən şam ağacı gətirək.

- Şam ağacı gətirməyə sabah da getmək olar.

Bu gün isə gedib Milad bazarlığı etmək lazımdır. Çünki sabah mağazalar işləməyəcək. Hə, bir də bu gün həyətin qarını kürümləyək.

Həyətdə çıxdılar. Petson toyuq hininə və pəyəyə gedən yolun qarını kürüdü. Sonra dedi:

- Gedib meşədən küknar budaqları da gətirmək lazımdır. Pilləkənlərə döşəmək üçün. Çox sürüşkəndirlər. Findus, mənimlə getmək istəyirsən?

Bir saniyədən sonra onlar balta və kirşə olan anbarda idilər.

Pentos qarın içi ilə gedir, Findusu da arından aparırdı. Anbarın arxasındakı təpəyə qalxdılar. Petson çoxlu küknar budaqları kəsib kirşəyə yığdı. İndi tərədən düşüb getmək lazımdır. Birdən Petsonun ayağı sürüşdü və o kirşənin üstünə yığıldı. Kirşə böyük sürətlə tərəyə aşağı hərəkət etməyə başladı və daş hasara dəyib çevrildi. Petson qarın üstünə yığıldı. Findusun bu sürüşmə xoşuna gəlmişdi:

- Gəl yenə də sürüşək! - deyə o qışqırırdı.

Petsonun isə ayağı bərk əzilmişdi:

- Oy, necə ağrıyır. Ayağımı yerə basa bilmirəm.

Petson tərənə, kirşəni, hasarı danlayırdı. Findus isə deyirdi:

- Milad bayramı ərəfəsində hirsələnmək olmaz!

Petson çətinliklə evə çatdı:

- Başına gələndə bax, - o, ayağına baxıb gileyləndi. - Kaş mağazalar bağlanana kimi ayağım sağalayıdı. Yoxsa Milad bayramı günü yeməyə heç nəyimiz olmayacaq. Biz hələ meşədən şam ağacı gətirməli, ev-əşiyi yığırdırmaqlı, mətbəxin döşəməsini yuyub təmizləməliydik.

- Ura-a-a, - Findus qışqırdı, - döşəməni özüm yuyacam.

Bir neçə saniyədən sonra Findus vedrə və döşəmə yuyan fırçanı gətirdi. Petson onun gətirdiyi vedrəyə ilq su və sabun tökdü:

- Dayan, - Petson qışqırdı.

Petson divanda oturmamış Findus vedrədəki bütün suyu döşəməyə tökdü. Sonra hoppanıb fırçanın üstünə çıxdı. Və üzünə başladı... O, fırça üstündə sürüşməyi əla bacarırdı. Bir ayağı üstündə dayanır, sət dönmələr edir, suyu ətrafa sıçradırdı.

Beş dəqiqədən sonra Findus güclə nəfəs ala-ala dedi:

- Hazırdır.

- Heç nə hazır deyil, balaca. Başladığım işi bitirməlisən. Döşəmənin suyunu qurula və parıldayana qədər sil. Mən xəstə ayağımla sənə heç bir kömək edə bilmərəm.

- Mən balaca pişik balasıyam axı. Çox yorulmuşam. Sən sürünə-sürünə döşəmənin suyunu qurula bilərsən.

- Yox, Findus. Mən səni yalnız ruhlandırabilərəm. Qalx ayağa. Döşəməsilən əskini götür. Döşəməyə tökdüyün sabunlu suyu yığ və qurula. Sonra birlikdə peçenye bişirək.

...Hava artıq qaralmışdı. Findus əskini vedrəyə atdı, masanın üstünə hoppanıb qışqırdı:

- Hazırdır. Oyan, Petson. Sildim qurtardım. Dur, peçenye bişirək.

Bir həftə qabaq onlar peçenye bişirmişdilər. Xəmirin bir hissəsi artıq qalmışdı. Petson xəmiri qoyduğu qabın ağzını açanda mat qaldı:

- Nə az qalıb. Bu xəmir niyə belə balacalaşmış?

- Xəmirin başına həmişə qərribə işlər gəlir. Bəzən o qəfildən yoxa çıxır - Findus Petsonun sualına belə cavab verdi.

- Bəlkə onu hansısa qarınqulu pişik balası içəri ötürür? - Petson dedi.

- Bəlkə də, - Findus razılaşdı. - Amma xəmiri pişik balasının sahibi də çırpışdıra bilər.

- O da ola bilər.

Petson qalan balaca xəmiri masanın üzərində yaydı. Findus xəmirə balaca peçenylər kəsdi. Qalanını isə çiy-çiy yedi. Cəmi bir neçə dənə peçenye alındı.

Sonra Petsonla Findus pəncərədə öz əkslərinə baxa-baxa kofe içdilər. Hava qaralırdı.

- Deyəsən, bu gün mağazaya gedə bilməyəcəm. Sabah da mağazalar bağlı olacaq. De-

- Sürüşüb yıxılmışam.

- Çox pis. Yəqin ki, ayağımı yerə basa bilmirəm. Hələ sənə evdən çıxmaq olmaz. Bəs bayramı necə qarşılayacağıq? - Aksel narahat oldu.

- Hər şey yaxşı olacaq! - Petson donqulandı.

Findus dözmədi:

- Heç nə yaxşı olmayacaq. Evdə bir tükə yemək yoxdu. Bircə yerləy var. Nə peçenye, nə ət, nə balıq. Şam ağacı yoxdur, sobaya atmağa odun azalıb...

- Dayan, Findus, - Petson onu sakitləşdirməyə çalışdı. - Birtəhər keçiririk. Çox heyif ki, sıyıq bişirməyə süd yoxdur. Bir də odun qurtarıb... Aksel, bir az odun yara bilərsən?

Aksel xeyli odun yardı, üstəlik onlara süd də gətirdi.

Sonra Petson dünən meşədə qırdıqları küknar budaqlarından Milad küknarı düzəltti. Uzun bir taxta parçasında burğu ilə deşik-

Petsonun evində Milad bayramı

İxtisarla

lər açdı. Və küknar budaqlarını deşiklərə keçirdi.

- Findus, get küknarı bəzəmək üçün oyuncaqları yığdığım yesiyi gətir.

- Yeşik çardaqdadır. Mən çardağa tək qalxmağa qorxuram.

- İşə bir bax. Bu ayaqla mən sənənlə çardağa qalxa bilmərəm.

- Bəs onda nə edək? - Findus kədərləndi.

- Tapdım... Rəngli və parlaq nə varsa, onunla da bəzəyək. Sən qaç anbarı axtar, mən də evi.

Az sonra küknar artıq hazır idi. Budaqlardan bir neçə qaşığı, hərərətölçən, saat, çini inək heykəli, oyuncaq meymun, taxta yonqarları, velosiped farası, rəngsaz malası asılmışdı.

Qapı yenə döyüldü. Aksel idi. Süd gətirmişdi. Onun arından Qustavsonun arvadı Elza gəldi. Əlində səbət var idi.

- Petson, bayramın mübarək. Aksel dedi ayağın burxulub. Bazarlıq edə bilməmişəm. Sənənin bəzi şeylər gətirdim.

Elza səbətdən ət, kələm, qızardılmış küftələr, çörək, bir qazan ət suyu, peçenye, quru əriştə, meyvə şirələri çıxartdı. Petson kövrəlmişdi. O bilmirdi Elzaya və Akselə təşəkkürünü necə bildirsin.

- Gör nə qədər ərzaq yığıb gətirmisiniz... Çox sağ olun...

- Nuş olsun. İndi isə sənənlə kofe içmək istəyirik.

Sonra Qustavson da gəldi. O da qonşusunu təbrik edib, kofe ilə peçenye masası arxasına əyləşdi.

Qustavsonlar gəlməyə hazırlaşanda qapı yenidən döyüldü. Xanım Anderson dolu zənbillə gəlmişdi:

- Petson, Milad bayramın mübarək! - Xanım Anderson Petsonu təbrik etdi və səbətindəki balıq və kolbasanı çıxarıb mətbəx masasının üstünə qoydu. Qonaqlar kolbasanın dadına baxdılar. Elza zarafatla dedi:

- Necə dadlı kolbasadır. Mənim də ayağım sınıyadı, pis olmazdı.

Qonaqların sayı getdikcə çoxalırdı. Lindqrenlər gəlmişdilər. Anna Lindqrenin bişirdiyi peçenye çox ləzzətli idi. İşə bir bax. Yunsonlar və Nilsonun uşaqları da hərəsi bir səbətlə qapıdan girdilər:

- Bu nə işdir başına gəlib, Petson? Biz eşitdik ki, sən heç yerə çıxa bilmirəm, soyuq və aclıqla başbaşasan. Amma daxman istidir. Masanın da üstü yemək-içməklə doludur. Çox şad oluq.

Doğrudan da, Petsonun daxmasında çoxdandır bu qədər qonaq olmamışdı...

Hamı gedəndən sonra daxmada yenə sakitlik idi. Hava qaralmışdı. Petson və Findus şamları yandırdılar. Petson Findusa oyuncaq hədiyyə etdi, Findus Petsona bıçaq. Sonra onlar işıqları sayrısan küknarın yanında oturdular. Petson kresloda, Findus Petsonun qucağında:

- Çox qeyri-adi Milad bayramı oldu. Bizim əla qonşularımız var. Düzdürmü Findus? Findusdan cavab gəlmədi. O artıq yatmışdı. Və yuxuda gülümsəyirdi...

Salam, Uşaq!

Bu gün səni çox maraqlı bir yazıçı ilə tanış edəcəyəm. İsveç yazıçısı və illüstratoru Sven Nurdqvist ilə...

Hər bir işi özü görməyi xoşlayan yazıçı müsahibələrindən birində belə deyib: "Nə etmişəmsə, özüm etmişəm. Cizgi filmləri yaratmışam və öz evimi öz əllərimlə tikmişəm. Elə ona görə də, uşaq kitablarına çəkilmiş illüstrasiya müsabiqəsində rəssam kimi iştirak edəndən sonra özüm kitab yazmaq qərarına gəlmişəm"...

Özü də necə kitab! Bu gün oxuyacağın "Petsonun evində Milad bayramı", "Ad günü piroqu", "Mexaniki Şaxta baba", "Petson kədərlidir", "Bostanda hay-küy", "Tülkü ovu", "Balaca olanda Findusun itməsi haqqında hekayət", "Dirrikdə yad adam", "Findus başqa yerə köçür", "Petson yürüşə gedir" adlı 10 kitabdan ibarət çox məşhur bir silsilədən bir nümunədir. Elə bu silsilə ilə Sven Nurdqvist əvvəlcə Skandinaviya ölkələrində, sonra Avropada, daha sonra isə bütün dünyada tanındı. Bu kitabları oxusan, əminəm ki, dostluq etməyi, köməyə çatmağı, arxa durmağı, çətinlikdə paylaşmağı bacaracağıq. Hətta bu kitablardan biri belə bütün bu keyfiyyətləri aşılamağa yetər.

Qoca və bir qədər qərribə xasiyyətli fermer Petson və onun ağıllı pişiyi Findus haqqında olan bu əsər əsl həyat haqqında maraqlı bir tamaşadır.

Petson - huşsuz və tənha qocadır. O, uzaq bir İsveç kəndində balaca evdə yaşayır. Bütün günü nə iş icad edən, cürbəcür qərribə cihazların müəllifi olan bu qoca çox etibarlı dostdur. Findusu hər bir çətinlikdən xilas etmək anında Petson çox güclüdür, çox ağıllı və tədbirlidir.

Findus - balaca, ağıllı və zirək, hər bir dəcəlliyə hər an hazır olan balaca pişikdir. Findus dölisov və civə kimi hərəkətlidir. O, "hər yerdə" və "heç yerdə"dir. Tamam unutmuşam. Əsas keyfiyyəti isə danışa bilməsidir.

Bu qədər... Yəqin ki, həmişə danışan pişiyinin olmasını arzulamısan. Bu da sənə danışan pişik. Danışan desəm, bəlkə də düz olmaz. Dil boğaza qoymayan pişik...

Hans Kristian Andersen, Selma Lagerlyof, Astrid Lindqren, Tuve Yanson, Erlend Lu və bir çox başqa əsrarəngiz uşaq yazıçılarının vətəni olan Skandinaviya yarımadasının səhri ədəbi ələminə bu ilk səyahətimizdir. Əminəm ki, səyahətimiz ürəkaçan olacaq. Sənə xoş mütlə ərzusu ilə...

Tərcümə etdi:

Sevinc Nuruqızı

